

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

„Laicizarea“

instituțiilor noastre constituționale bisericești

de Dr. Il. Pușcariu.

III.

Regularea instituirii episcopilor în mitropolia noastră după Statutul organic nu este cea mai norocoasă. Aceasta o a dovedit praxa deceniilor din urmă. În Statutul organic, de dragul analogiilor și a consecvențelor, s'au strecurat dispozițiuni, cari trec peste gradul de dezvoltare culturală a poporului nostru. Fericitul mitropolit Andreiu, pentru bunul păcii și pentru ca să vadă odată încoronată opera sa, și-a călcat pe inimă, a cedat, sperând că neajunsurile legii vor fi acoperite prin bunul simț și înțelepciunea oamenilor dela conducerea bisericeii. Este cunoscută gluma lui făcută în congresul din anul 1868, ca după moarte să-i pună în mormânt un băț, ca fiind lipsă, să se scoale și să lovească pe cei netrebnici.

Alegerile de episcopi în mitropolia noastră, o chestiune atât de importantă, a ajuns obiect de laicizare și teren de discordii și sfâșieri între frați.

A judeca calitățile unui aspirant la treapta episcopală, mai competenți sunt episcopii; de aceea unde într-o mitropolie se află un cor încheiat de arhieriei, precum este în regatul român și în mitropolia sârbească din Ungaria, lucrul cel mai corect este ca sinodul arhieriei să aleagă pe episcop. În mitropolia noastră română din Ungaria, dacă nu este cu puțință din cauze politice și pentru lipsa de mijloace a crea un cor episcopesc mai amplu, precum s'ar cuveni după numărul credincioșilor, ar fi mai salutar ca alegerea episcopilor să se facă prin clerul eparhial, protopresbiteri și un număr oarecare de preoți distinși, precum s'a practizat în timpurile de mai înainte.

Prin alegerea episcopilor în sine, în care elementul mirenesc este a intenționat, fără îndoială legea a intenționat un bine pentru biserică; trecutul mai recent al bisericeii noastre ne-a dovedit însă contrariul. Lupte aprige neobicinuite în biserică s'au purtat la mai toate alegerile de episcopi. În luptele acestea de regulă s'au angajat mai cu seamă deputați mireni pentru unul sau altul dintre candidații la episcopie, târând în tină când pe unul când pe altul dintre candidați și defăimându-i în fel și chip, din punct de vedere politic sau social. La aceste pasive preoțimea a rămas mai mult pasivă, ca martori și privitori îngrijați.

Nu voiesc să revin asupra detaliilor în discordiile dela unele alegeri de episcopi, ca să nu mai împrăstiez disingustul oamenilor de bine; dar nici nu este de lipsă a mai face aceasta, căci broșurile ce s'au dat de două părți cu ocaziunea alegerilor de mitropoliți după moartea lui Șaguna, au eternizat în istoria

bisericeii noastre întâmplări de tristă aducere aminte; de asemenea sunt în proaspătă memorie luptele de partid, pervertirile și intrigile la alegerea de episcop a lui Goldiș și a următorului său. Răul acesta a culminat mai presus ca oricând cu ocaziunea ocupării din urmă a scaunului episcopesc al Caransebeșului, cu care ocaziune prin amestecul guvernului trei candidați au fost jertfiți, până ce a ajuns la al patrulea, care a fost instituit de episcop.

Încât privește persoana mea, m'am ținut totdeauna fericit să nu ajung în vârtejul nebun format de valurile patimilor pornite de oameni lipsiți de simțul bisericeii; și conșuși de un spirital am rămas înmărmurit de afară. Lumea însemnată în fața publicului celui mare spre compromiterea bisericeii noastre și îndeosebi a constituției prea liberale. Eu am fost și sunt de părere, că acei candidați la episcopie sunt cei mai nevrednici, cari cu tot prețul să îndeasă la locul ce nu le compete și spre ajungerea scopului, orbește, fără nici o considerațiune se folosesc de toate mijloacele iertate și neiertate.

Toate aceste sunt semne de o pornire spre laicizarea lucrărilor celor mai importante și mai sfinte ale bisericeii.

N'am ridicat glasul în contra lor atunci, când scenele mai sus atinse se desfășurau înaintea ochilor noștri, pentru că în toiul luptei cei angajați n'ar fi fost capabili să înțeleagă că sunt în calea răstăcirii. Și altcum, pășirea mea s'ar fi putut explica în mod sinistru, ca fiind interese într-o privință sau alta. Acum însă, în timp de pace, așa cred, se poate, ba este chiar de lipsă a se discuta în mod academic chestiuni trecute în domeniul istoric, pentru a trage din ele unele învățături pentru viitor.

IV.

În mod natural vor urma în viitor și alte alegeri de episcopi în mitropolia noastră și ar fi lucrul cel mai înfricoșat și păgubitor pentru biserică, ca să se repetească aceleași nefaste scene și machinațiuni nedemne pentru o biserică, care are o misiune atât de înaltă pentru poporul român.

De aceea este neapărat de trebuință a căuta, cum să se prevină pe viitor acestui rău. Premitem părerea că, deși, cum am spus și mai sus, Statutul organic în ce privește alegerea de episcop a deschis o poartă largă spre laicizarea unui cardinal drept, totuși prin o practică înțeleaptă la aplicarea legii, care să aibă în vedere decorul și adevăratele interese ale bisericeii, s'ar putea cu siguranță evita toate inconvenientele mai sus atinse.

Cum ar trebui să se întâmple aceasta, o învățăm din ideile și procedura fericitului mitropolit Șaguna, care la toate s'a cugetat, cum cu cuviință să se îndrețeze și săvârșească.

Înainte de toate putem presupune cu toată siguranța că Șaguna, deși a împărțit dreptul instituirii episcopilor cu sinodul eparhial, totuși, ca bărbat bisericesc adânc adăpat cu știința canoanelor, nicicând n'a putut nici să și imagineze că este posibilă așezarea unui episcop fără consimțământul hotărâtor al mitropolitului. Când în legătură cu restaurarea mitropoliei noastre s'a tratat de ocuparea scaunului episcopiei nouă a Caransebeșului, cuvântul lui Șaguna a fost hotărâtor, pentru că trecând el peste unele considerațiuni personale față de un candidat care îi sta mai aproape, și-a pus la mijloc toată autoritatea sa, ca să ajungă episcop la Caransebeș cel mai vrednic și mai binemeritat preot al aceluși timp. Aceasta nu însemnează că și-a obtrus voința sa, dar s'a întâmplat cu consensul comun și a celor de aproape interesați. S'a întâmplat așa, pentru că mitropolitul Șaguna a judecat ce era bine, corect și spre folosul bisericeii și nu s'a legat de un favorit al său cu mai puține calități și merite.

După moartea episcopului Ioan Popazu (1889), mitropolitul de atunci Miron Romanul, iară în urma cumpăririi împrejurărilor, a pășit cu toată energia a se institui ca episcop cel mai bătrân, venerat și mai meritat candidat în persoana vicarului său arhiepiscopesc Nicolae Popea. El a oblit calea capacitând pe ceilalți aspiranți la episcopie a se retrage, iară sus la guvern pășind cu toată autoritatea sa pentru delăturarea unor pedeci, ce planau în contra candidatului din punct de vedere politic. Pentru acest fapt al său mitropolitul Miron a fost felicitat și aplaudat de toți oamenii de bine. O alegere de episcop mai frumoasă și mai pacinică ca cum s'a săvârșit la Caransebeș în anul 1889, abia se poate cugeta.

Dacă s'ar fi urmat tot astfel la alegerile de episcopi, ce s'au săvârșit de atunci încolo, am fi fost scutiți de agitațiile și luptele de partid, ce s'au purtat fără cumpăt în jurul alegerilor.

Un act corectiv bine plănuț și pus în practică de însuși mitropolitul Șaguna a fost și acela, că îndată după introducerea Statutului organic s'a normat, ca persoanele cari voiesc și aspirează a se dedica pentru trepte mai înalte bisericești, adevărați bisericești, precum protosinceli, arhimandriți, episcopi și m. d., să fie admiși și susceptuți în tagma monahală numai prin votul sinodului arhieresc, adevărați prin sinodul episcopilor din toate trei eparhiile. În rândul candidaților pentru posturi cardinale bisericești, sinodul arhieresc admite numai astfel de bărbați, cari se disting prin erudițiune, prin o viață superioară morală și în toate privințele neexcepționabilă, prin simț bun bisericesc, prin activitate și râvnă spre o viață mai aleasă și înaltă. Tot asemenea s'a regulat ca sinodul arhieresc să hotărască și promovările în treptele bi-

sericești a astorfel de bărbați în fie care eparhie după trebuință, după vrednicie și ansienitate. Mitropolitul Șaguna a intenționat prin această normă ca toate să se facă cu bună rânduială, să dea bisericeii bărbați harnici și destoinici, din cari să se aleagă episcopi, — vrând totodată să impedeze ca nu din ușurătate, predilecțiune sau favorizare din partea singuraticilor episcopi să se strecoare în clerul mai înalt și indivizi cari nu corespund unei chemări mai înalte. Norma aceasta pusă în practică de mitropolitul Șaguna în sinodul arhieresc din August 1869, s'a menținut și sub următorul mitropolit Miron Romanul. După moartea acestuia episcopii dela Arad, începând cu răscolirea Iosif Goldiș, s'au abătut dela această normă, reclamând pentru sine dreptul nelimitat al unui episcop de a înainta în grade ierarhice în eparhia sa după buna sa aflare. Nu voim nici pe departe să ne atingem de drepturile unui episcop; cu toate acestea putem constata, că un episcop tot așa de bine își poate exercita neimpedecat drepturile sale privitoare la promovarea în trepte ierarhice mai înalte a oamenilor săi și pe calea sinodului arhieresc, pentru că de bună seamă votul său va fi considerat. De ce dară, când este vorba a se realiza în biserică un bine mai mare, cum l-a contemplat mitropolitul Șaguna, să se abată sinodul arhieresc dela praxa introdusă de mitropolitul Șaguna?!

Pentru biserică numai bine poate să rezulte, dacă se cern prin o sătă mai deasă aspiranții la trepte mai înalte bisericești, ca să nu se strecoare în staul și astfel de indivizi, cari conduși de interese egoistice să nesocotească adevăratele interese ale bisericeii, căutând cu orice preț să ajungă mai degrabă la mult dorita episcopie; doară și astăzi după aproape doi ani dela ocuparea episcopiei Caransebeșului se mai svineste în ziarele românești, că în vremea, când din cauza intrigilor și a bătrânețelor fostului episcop Nicolae Popea erau mai încurcate treburi acestei eparhii, s'au aflat candidați dornici de episcopie, cari cu prețul de a da Statutului organic o lovitură, lucrau pe sub ascuns cu partizanii lor ca să fie denumiți de episcopi vicari cum iure succesionis lângă bătrânul episcop Popea.

Dacă s'ar urma însă după norma introdusă de mitropolitul Șaguna, atunci am avea candidați la episcopie poate mai puțini, dară mai distinși, dacă astfel de persoane distinse se înaintează prin sinodul arhieresc după vrednicia lor la trepte ierarhice de protosinceli, arhimandriți, ar trebui să fie sinoadele diecezane, cari aleg pe episcopi, liniștite și încredințate, că ori care dintre astfel de candidați ar ajunge episcopi, va fi vrednic pentru această treaptă; și din acest punct de vedere și dacă am pune cazul că episcopul n'ar fi ales ci scos cu soarta dintre candidați, n'ar fi nici o nenorocire pentru biserică; dacă este așa, pentru ce atâtea efortări la ale-

gere de episcopi?! De unde năzuința satanică ca unul dintre candidați să fie lovit, ocărat și descalificat până a fi declarat de mort — moralicește, cum s'a întâmplat chiar și cu unii, cari mai în urmă totuși au fost aleși de episcopi.

Aproape nici unul dintre candidații la episcopii care s'au ridicat la suprafață, cu ocaziunea alegerii din urmă de episcop la Arad și Caransebeș, n'a fost cruțat în toila patimilor ce s'au manifestat din partea partizanilor unuia sau altuia dintre candidați.

Referindu-ne la alegerile din urmă de episcop la Caransebeș, ca unul care cunosc mai de aproape sau mai departe pe candidații aleși sau rămași în minoritate la alegere, mă cred în drept a susține, că oricare din ei ar fi ajuns în scaunul episcopesc, n'ar fi fost nici o nenorocire pentru eparhie, căci dacă ei s'au valorizat bine în posturile ce le ocupă ca bărbați erudiți și pregătiți în mod eminent pentru posturi mai înalte bisericești, pentru ce să nu poată ajunge ei și la treapta arhierască?

Nenorocire mare a fost însă nu numai pentru eparhie, dar pentru întreaga biserică din mitropolie, că s'au provocat discordii și învrăjbiri pe tema candidaților, formându-se partide înverșunate.

Cauza principală care a produs asemenea stări, mi se pare a fi aceea, că factorul principal în biserică, preoțimea, este lipsită de influința ce ar trebui să aibă la alegerea episcopilor.

Indată ce este vorba de alegerea unui episcop, mirenii își arogă un drept mai mare ca ce le compete, ei vor să dea tonul și au pretenția ca preoții să urmeze lor, cari toate le măsoară după vederile și interesele lor laice. Se găsesc încă, multămită Domnului, și între mireni bărbați conduși de simțul bun creștinesc și bisericesc, cari însă nu străbat cu ideile lor mai sănătoase; de regulă învingerea rămâne pe partea gălăgioșilor și îndrăzneților, cari nu țin mult la pacea și dragostea creștinească, ce trebuie să domnească în sinoade, ca să putem avea în noi conștiința și credința bisericească, că Duhul sfânt luminează pe cei adunați în sinoade.

După cele atinse aici pe scurt, „cerem și noi dimpreună cu dl. Dr. Ciuhandu, sfîntirea vieții constituționale bisericești” în toate direcțiunile și încă cât mai îngrabă, ca răul să nu ia dimensiuni tot mai mari

spre sminteala și stricăciunea noastră.

„Caveant consules ne aliquid detrimenti respublica capiat“.

(„Revista Teologică“.)

„In pragul unei nouă călcări de lege“.

Sub titlul acesta serie „Gazeta Transilvaniei” în numărul de Paști următoarele:

„După cât suntem informați dăul ministrului al instrucțiunii publice a luat măsuri, începând cu acest an școlar toți absolvenții școalelor primare și ai școalelor de repetiție să primească câte un atestat final (Végbizonyítvány), în care să se adeverească că posedă limba maghiară în măsura cerută de legea dela 1907 etc. etc.“

Dnul ministru a tipărit deja formulele pentru aceste atestate și le-a trimis autorităților noastre școlare confesionale spre a le introduce și ele în școlile, pe cari le susțin. Aceste formule sunt însă contră legii; ele sunt concepute numai în limba maghiară, contră §-ului 7 al articolului de lege XLVI din 1908 despre gratuitatea învățământului, unde se zice, că alături de textul maghiar, susținătorii de școale au dreptul de a pune și textul paralel în limba lor. În afară de aceea atestatele acestea sunt tipărite în cele trei culori ungurești (titlul cu roșu, iar pe fondul alb al hârtiei e tipărită cu verde marca ungurească).

Atragem atenția Consistoriilor noastre, ca punându-se pe punctul de vedere exprimat în §. 33 al art. de lege XXVII din 1907 și pe acela al §. 7 din art. de lege XLVI din 1908, să nu primească aceste măsuri ilegale, ci să redacteze înșile, potrivit acestor dispoziții, atestate în două limbi“.

Suntem autorizați a declara, că din partea consistoriului nostru arhidiecezan s'au luat deja măsurile necesare, pentru a fi respectată legea cu privire la limba acestor atestate finale.

Resunet

la articolul „Telegraful Român și învățătorii“.)

Onorată Redacțiune! În „Gazeta Transilvaniei” Nr. 59, s'a publicat sub titlul „Telegraful Român și învățătorii” un articol răspuns la articolul D-lui L. T. din „Telegraf. Rom.” Nr. 26 „Corporațiunile bisericești și învățătorii”, — ear articolul din „Gazeta” era iscalit de „Pretinul dascălilor“.

O i câtă dorință aș avea să nu să mai continue o discuție ziaristică în felul cum s'a dus din o parte a ceea ce controversă, ci mai bine să se surme și să se dea uitărei, totuși în interesul adevărului mă văd îndemnat a face următoarele obiectiuni, pe cari vă rog, să le publicați în „Gazeta”, a cărei imparțialitate este recunoscută. (Cum ar fiat se vede din nepublicarea acestui resunet. Red.)

*) Trimis spre publicare „Gazetei” din Brașov, care însă, pentru a-și arăta „imparțialitatea”, nu l'a publicat. Rog deci, să fie publicat în „Telegraful Român“.

I. B.

I. Vederile exprimate de Dl. L. T. — (de sigur Dl. aseror Lazar Triteanu) în articolul „Corporațiunile bisericești și învățătorii”, în numărul amintit din „Telegraf. Rom.” sunt juste, ear atările zăgrăvite acolo corespund într-o parte cu realitatea. Mai adaug și din parte-mi, ca unul, care de 25 ani iau parte activă la toate manifestățiunile vieții constituționale din biserică noastră, că nu cunosc un singur cas, ca un învățător să fi fost împedat a intra în vre-o corporațiune bisericească din pricina „unor dorințe de sus” sau a unui „ordin confidențial”, ci din contră, știu, că ei au făcut și fac și acuma parte aproape din toate corporațiunile bisericești mai inferioare. Așa de pildă, în tractul Cohalmului, aproape în toate comunele, învățătorii fac parte din comitetul parohial. La epitropia parohială nu răvneste nimeni. Ear în sinodul protopresbiterial sunt 11 învățători dintre cei 32 deputați mireni. În comitetul protopresbiterial sunt 3 învățători dintre 4 mireni. — Că nu ajung deputați sinodali și congresuali, vina nu o poartă de sigur nimeni, decât înprejurările, cari sunt așa precum sunt. Întăiu și întâiu însăși chemarea lor îi mărginește la un cerc de activitate mai restrâns, astfel, că mai cu greu se pot face cunoscuți și impune în 2 și 3 protopresbiterate, din câte de obicei este compus un cerc electoral.

Vine apoi și înprejurarea, că nu prea cântă legături cu conducătorii satelor, dela cari depinde în primul rând reușita unui candidat. Și în fine joacă rol la astfel de alegeri și patimile omenești, cari pe mulți îi vor face să lucreze mai bucuros pentru reușita unui strein decât a unui coleg. Conștiința de aceasta pedecă, învățătorii noștri s'au resemnat, și nioi nu au prea umbat după asemenea cinește. Și astfel ușor să poată întâmpla, ca în sinoadele diecesane să se strecoare și astfel de persoane, cari nu vor ocupa locul de acolo cu atâta competență, cu care de sigur l'ar putea ocupa mulți din membrii corpului didactic al învățământului nostru primar. Deci cel ce susține că învățătorii noștri „sunt scoși intenționat și sistematic din corporațiunile bisericești” și anume chiar „de cei cari guvernează interesele bisericești școlare a le maselor” nu numai că greșeste, dar face și un rău serviciu cauză pentru care militează și dovedește că nu e în curent cu stările din biserică noastră.

II. Articolul D-lui Lazar Triteanu din „Telegraf. Rom.” discută afacerea intrării învățătorilor în corporațiunile bisericești în mod principiar, ear tonul în care e ținut acel articol, e demn și serios. Durere, nu pot susține aceasta și despre articolul din „Gazeta” al „Pretinului dascălilor”, fiindcă aci discuția principiară să pierdă și derailează în personalități, ceea ce trebuie reprobă.

Consistoriul bisericei noastre nu a avut o cauză mai grea de rezolvat, decât cauza școlară, așa precum ni s'a impus ea în timpul din urmă. Dăla 1907 încoace toate celelalte chestiuni bisericești au fost înpinse pe planul al doilea de dragul chestiunii școlare; și câtă muncă s'a pus pentru rezolvirea ei, ni s'ar putea-o învedera numai arhiva consistorială.

Deci ce rost pot să aibă învinuirile neîntemeiate și jignitoare aduse Consistoriului, sau unuia din membrii săi, tocmai

pe această temă, care le formează titlul de laudă?

De aceea, îmi exprim dorința, ca discuțiile, cari se poartă în presa noastră, — barem de aci încolo, — să se poarte într'un ton cuviincios și să nu alunece de pe terenul principiar. Să ne respectăm unii pe alții, ca să ne respecteze și streinii.

Să ne respectăm oamenii noștri oinștiți, dar mai ales corporațiunile și instituțiunile bisericești și școlare, precum și organele noastre de presă, puțin câte avem. Iar întru cât părerile difer, ele să se spună bărbătește și fără înconjur, — dar între marginile bunei cuvințe.

Cohalm, în 3 Aprilie 1912.

Ioan Berca
paroh, adm. protopresb.

Apucături detestabile.*)

Dl. Ioan Moldovan, învățător în Sânmihailu (protopopiatul Turzii), a făcut cu prilejul conferențelor învățătoresci de astătoamnă, o propunere prin care ruga consistoriul arhidiecezan să „reinactiveze” vechile Reuniuni învățătoresci. Propunerea a fost primită de cei zece învățători ai tractului Turzii și apoi înaintată Consistoriului spre aprobare. (Arhiva Consist. nr. 13260/911) Între altele se zicea aici: „Nu lucră bucuros învățătorii pentru conferențe, nici pentru motivul, că prin conferențe nu ne putem manifesta și în afară, iar în conferențe, în ședințele ei nu e stăpân Duhul dragostei și a libertății de acțiune, cum ar fi aceasta în reuniuni. De aci provine apoi, că aceia cari controlează activitatea conferențelor noastre ajung la rezultatul din broșura: „Cercetări privitoare la situația învățământului nostru primar” a dlui Dr. O. Ghibu.

Așa era pasajul acesta în propunerea făcută de dl. I. Moldovan și primită de conferență. Care m'a fost însă mirarea când am citit în „Vatra Școlară” (nr. 2 a. c.), pasajul acesta în chipul următor:

„De altom nici un învățător nu luă bucuros pentru conferențe, și aceasta numai pentru că prin conferențe nu ne putem manifesta și în afară, iar în conferențe — în ședințele ei, nu e stăpânul dragostei și a libertății de acțiune, cum ar fi aceasta în reuniuni. De aci provine apoi, că acei domni interesați,*) cari controlează lucrările conferențelor noastre, ajung la rezultatul, la care a ajuns și dl. Dr. O. Ghibu, în broșura „Cercetări privitoare la situația învățământului nostru primar“.

Iată-mă deci „interesat” din grația dlui Ioan Moldovan, aural faimoaselor „Reflexiuni” la broșura mea din chestiune, publicată în „Vatra Școlară”. (Nr. 7.1911).

Dașă aș fi un „îresponsabil” care oare și dacă cuvântul „interesat” nu m'ar atinge

*) Articolul acesta l-am dat, la 22 Febr. dlui Dr. Vasile Stan spre publicare în „Vatra Școlară”. La 17 Martie dl. Stan mi l'a restituit dimpreună cu o scrisoare, în care-mi aducea la cunoștință că nu-l poate publica, așa cum e scris, de oarece pe cetitorii revistei d-sale nu-i interesează. Se vede că pe aceștia îi interesează numai atacurile la adresa mea, atacuri pe cari revista le repetă de vre-o doi ani, când pe față, când mai pe ascuns, cu o consecvență care face foarte multă onoare fostului meu profesor de Morală și actualului meu coleg.

Dr. O. G.

*) Sublinierea e a mea. (Dr. O. G.)

FOIȘOARĂ.

Boldul de muncă

După Marden

de G. Fl. Preșmereanu.

(Fine).

Nioi n'avem să ne mirăm, dacă artiști muzicani, sau scriitori de renume, chiar și când și-au ajuns apogeul gloriei lor și când excelează mai mult în prestațiunile lor, nu-și curmă activitatea lor. Tot așa n'are să ne oprimușcoi nedumerire nici faptul, că un prim de afacere cu mare trecere nu-și lasă afacerea din mână, atunci când se simte mai destoinic a presta ceva pe motivul simplu, că și-ar fi agonisit destul pentru a se putea trăi fără griji.

În toamă precum un artist, nu poate rezista impulsului creațiunilor sale ce s'au zămislit în imaginația sa puternică, și cari pretind a li se da viața și să fie înfățișate și în afară, tot astfel își reamă și visurile și planurile și idealele dela omul de afaceri, să fie realizate, câtă vreme acesta mai e în stare să miște ceva.

Acela care n'a secerat succese cu adevărat mari în viață, firește, că nu știe ce farmec face să coboare în sufletul luptătorului ferocit conștiința biruinței și curăierii, care îl îndeamnă și întărește la nouă și nouă izbânde.

Un om de afaceri cu adevărat mare desfășură aceeași insuflețită pasiune, când e vorba de a câștiga putere și influință,

ca și un mare cuceritor. Și întotmai ea la aceasta, această insuflețire sporește cu fiecare rezultat nou până ce gândul de a renunța la putere devine pentru el cu totul insuportabil.

Și aici își află rostul său cuvintele poetului: „A te coborâ din înălțimile tronului e tot atât, ca și când te-ai coborâ în mormânt“.

Sunt negustori și industriași mari, cari au influință cu mult mai mare, decât mulți prinșiși regești. Mulți au obiceiul să osândească la comia înșurabiă a bărbatilor bogăți de afaceri, cari se apucă de nouă și nouă afaceri, deși și-au asigurat deja mai mult decât ospitalul de lipsă pentru trai. Firește, nu la puțin li s'a prefăcut această vânare după bani și venite într-o a doua natură, așa că a ajuns aproape o boală pentru ei, sau cel puțin o patimă ireșisibilă.

Dacă pentru mulți dintre aceștia este aceea ce ei caută nu o îngrămădire de argint, ci o deprindere a simțului lor de putere, și dorința după câștig joacă un rol aproape negătat în samă.

Cei mai de dai Doamne dintre aceștia întreprind acel lucru, numai îndemnați de boldul de a presta ceva, fiindcă numai astfel își văd ei satisfăcută pofnirea lor patimă de a-și lărgi și mări puterile lor.

Ce e drept și puterea obiceiului încă contribuie, ca un om de afaceri, să nu și curme firul activității sale. Cel ce a bătut calea la birou un pătrar sau chiar o jumătate de veac regulat în fiecare zi, îndepinându-și conștiința datoriei, de sigur

nu ușor se va imbușa cu gândul de a-și pune capăt acestei fel de ocupație.

Ori ce om se teme de lăcomzeală spirituală, care are loc ori de câteori e vorba de o trecere dela un mod de viață activă la una de trândăvie, căci el o simte aceasta ca un fel de sinucidere înecată, sau ca o succesivă ruinare a unei facultăți sau a unei puteri, care în multe privințe i-a fost mândria vieții sale.

Lupta cu pedecă de tot felul, ea și lupta cu natura a fost cel mai bun educator al omului, și el avem să-i mulțămim tot progresul cultural de azi; ea a imprimat cele mai fine și mai nobile trăsături în ființa omului.

Gândul, ca un cm fără considerație la lucrul său să se retragă la odihnă, îndată ce se vede bine provăzător pentru trai, este direct nelegitim de om. Fie ce om s'a născut cu datoria sfântă să se folosească de darurile sale, câtă vreme el poate; rezidă în legile ființei sale, ca și ale lumii ca el cu cât prestează mai mult pe lume, cu atât mai mult câștigă pe sama sa, și cu atât se îmbogățește și se înstărește mai bine. Dacă însă se lasă stăpânit de patima egoismului și a lăcomiei, el scade atât în putere, cât și în bună stare, așa că nu-i mirare că aci oameni cari numai din motive egoiste își curmă lucrul vieții lor, să se simtă nefericiți, căci ei nu se pot scăpa de gândul, că ei nu-și pot detrage lumii puterea și facultățile lor fără ca prin aceasta ei înșiși să se păgubească.

Un mare simț de răspundere îndeamnă pe om la o activitate neîntreruptă și variată,

dar aceasta se pierde pentru cel ce duce o viață trândăvie și fără nici un rost. Tocmai conștiința, că ei au să spună și să înpărtășească lucrul ceva, le dă curaj multor oameni să lupte cu bărbăție între cele mai grele pedeci și suferințe.

Fiecare om dezvoltat deplin se simte atunci mai ferocit și mai în putere, dacă el are să eșeroite o activitate corăpunzătoare facultăților sale, dacă el n'are să realizeze idealul, care i s'a înfățișat în sufletul lui în cele mai fualte momente ale vieții. Dimpotrivă, e o adevărată nenorocire pentru el și se simte cu totul descurajat, îndată ce l-am pune să îndeplinească un lucru pentru care el n'are pricepere și nici chemare nu are. La baza acelei nemulțămiri sau neliniște, pe care o simt toate spiritele ce se năzduiesc la ceva, stă dorința caldă de a crește, a dezvoltă și a-și realiza toate propusele posibile.

Prin aceasta se exprimă glasul darurilor noastre, cari tind să iasă la iveală în forma realității concrete și nezuința de a ne face părtași de acel simțământ al desvătării și întăririi noastre, care numai atunci se poate naște, dacă noi urmărim un scop demn prin o muncă sănătoasă și energică. Ori ce fel de creștere de care are parte spiritul nostru prin munca îndeplinită azi, ne face mai buni și ne sporește puterile, pentru ca să fim mai bine pregătiți pentru ziua mai de ispravă de mâine.

atât ca persoană particulară, cât și ca slujbaş al bisericii și al școlii — așa fi putut lăsa acest cuvânt grav să treacă. Dar chestiunea e pe de o parte de falsificare a unui act oficial, iar pe de alta de calomnierea mea, — e firesc deci ca să nu i pot trece dlui I. Moldovan cu una cu două această dublă îndrăzneală, care m'ar da dreptul de a-l numi, scurt și cuprinzător, nu falsificator și un calomniator, care trebuie demascat fără nici o crutare. I-am adresat deci imediat o scrisoare recomandată, somându-l ca, în timp de 8 zile să-mi răspundă cum a ajuns să publice în „Vatra Școlară” un act oficial falsificat, în care-și permite un atac la cinstea mea personală și oficială. Aceasta era la 10/23 Febr., ziua în care a apărut „Vatra Școlară”. Am așteptat nu opt, ci optsprezece zile și dl Ioan Moldovan n'a mai aflat de bine să răspundă la somația mea categorică, în schimb însă — un *deus ex machina*, — primese, în 28 Febr. dela „vechul” meu prieten V. E. Moldovan, vechul redactor al „Românul”-ui din Cleveland (America) următoarea scrisoare, datată din Turda, la 26 Febr. 912:

„Dragă prietene.

Sosind dela America, am fost pe la prietenul meu Ioan Moldovan, învățător în Sânt-Miha, — chiar atunci când dănsul copia manuscrisul pentru „Vatra Școlară”. Ca să isprăvesc i-am dictat eu și astfel „proprio motu” am intercalat la fraza respectivă cuvintele „domni interesați” fără să gândesc la tine, ceea ce apare și din frază, când spune că la care concluzie ajunge și Dr. O. G. et., prin urmare nu tu ești cel interesat, ci și tu ai ajuns la concluzia lor. De altfel mă mir, că forțezi cu atât aparat un fleac de chestie, în care nu că s'fi „falsificare de acte” cum afirmi, prorocind un proces, dar nici măcar vătămare de onoare nu este. Cât privește partea juridică, tu în privința asta ești prea subțire, — iar în ce privește partea morală — ești prea simțitor. Privește chestia cum o intenționează eu și nu îți va fi spre greutate să te mângâi că din întâmplare un caprițiu al unui vechi prieten ți-a tulburat liniștea și prestigiul de care trebuie să se bucure un factor atât de important ca tine.

Se înțelege, primiso răspunderea acestei neașteptate neînțelegeri și speriez închiderea incidentului.

Al tău prieten

V. E. Moldovan”.

Să zicem că e adevărat și cel din urmă cuvânt din acest americanism cunoscut cu atât alb al dlui V. E. Moldovan. Se naște totuși întrebarea, cum ajunge dsa, care a trăit ultimii patru ani în America, unde n'a putut urmări toate amănuntele chestiunilor noastre școlare, să vorbească „proprio motu” despre „acei domni interesați” etc. Cine-s acei „domni interesați”? De ce nu-i numește pe ei cu numele, dacă-s interesați, și mă numește pe mine, care nu-s interesat? Și cine-s aceia „cari controlează lucrările conferențelor”? Domnul V. E. M. sau știe cine le controlează și atunci știe că eu sunt acela și deci despre mine afirmă că sunt interesat, sau nu știe cine sunt aceia și atunci își permite un „proprio motu” inconștient.

Și încă ceva! Cum ajunge dlul V. E. M. la acel „proprio motu”? Îl știam, odinioară pe dl V. E. M. poet, în care calitate își va fi permis adesea licențe poetice, dar credem că dsa știe deosebi un act oficial de o poezie și știe că nici măcar într-o poezie a altuia, dacă o copiezi, nu-i permis să faci vre-o schimbare, ne-oum să poți face schimbări în actele oficiale ale altuia, dându-le cu totul alt înțeles prin care se atacă onoarea unui — „vechiu prieten”!

Laxe concepțiuni despre cinste științifică au Americanii, dacă dela ei o fi învățat dl V. E. M. aceste apucături!

Dar mai am un cuvânt pentru dlul Ioan Moldovan. Cum, domniei-sale fi poate dicta cineva un articol de al dsale cu ori ce fel de schimbări esențiale, fără ca să observe un „proprio motu” atât de îndrăzneț? Dsa nu știe ce a scris și cum a scris? Pentru dsa scrierea după dictat e ceva exclusiv mehanic?

Și încă ceva: Așa se apără un nevinovat, unul care a căzut în mod fatal în cursă? Tăcând, nerăspunzând la o somație categorică și panând pe un American să răspundă în locul dsale?

Nu trebuie să fie cineva un mare psiholog, pentruca și numai din această procedură să deducă vinovăția dlui Ioan Moldovan. Dacă dsa s'ar fi simțit nevinovat în momentul primirii scrisorii mele, mi-ar fi răspuns imediat că dănsul nu știe să fi scris acele două cuvinte, — n'ar fi alergat la Turda, ca să-l puie pe amicul dsale și pe „vechiul” meu amic să-și ia asupra dsale rolul acesta ridicol — numai ca să scape cumva din bucluc.

Regret foarte mult, că un învățător român se poate dimita la apucături de acestea, și nu-mi pare mai puțin rău de rolul atât de puțin demn al „vechiului meu prieten”, care se dimita la astfel de „caprioii” foarte puțin demne de un om care pretinde a fi respectat!

Dr. Onisifor Ghibu

Apel către publicul românesc.

Dela Epitropia fundațiunii pentru ajutorarea ziariștilor români din Ungaria primim spre publicare următoarele:

Sunt aproape doi ani de zile, de când s'a pus și la noi, Românii din această țară, bază unei fundațiuni pentru ajutorarea ziariștilor noștri. Inițiatorul acestei fundațiuni, dl Dr. Ioan Mihu, înțelegând, că — dacă voim ca ziariștii noștri să ajungă la înălțimea misiunii lor și să-și ocupe rolul ce trebuie să-l aibă în viața unui popor, av'z t atât de mult la presa națională, cum este poporul nostru — nu mai pot rămâne lipsite de sursă de material, care să le asigure viitorul și bătrânețele, a donat pe seama fundațiunii inițiate de Dsa, însemnata sumă de Coroane 25,000.

Aceasta a fost o donațiune foarte frumoasă, care însă e a se considera numai ca bază a fundațiunii pentru ajutorarea ziariștilor noștri, bază pe care va avea să se bazeze o instituție creată din obolul întregului nostru popor. Fundațiunea trebuie continuu augmentată, căci numai dispunând de fondurile necesare, va putea să-și ajungă ținta ce o urmărește: să fie de fapt o garanție reală pentru asigurarea viitorului acelor, cari s'au dedicat și se vor mai dedica serviciului greu al presei.

Până azi însă, din cauza împrejurărilor puțin prielnice, nu s'a putut face aproape nimic pentru augmentarea fundațiunii ce ne preocupă. Dar socotim, că a sosit timpul, să ne interesăm cu seriozitate ce o merită și de această chestiune și epitropia subsemnată își consideră de cea dintâi datorință a sa, să se adreseze pe această cale tuturor oamenilor noștri de bine, poporului românesc de pretutindenea cu rugarea, să sprijinească — fiecare cum și cu ce poate — acțiunea pornită în scopul augmentării cât mai grabnice a numitei fundațiuni.

Din parte-ne suntem siguri, că pe lângă interes și bunăvoință față de cauza ziariștilor noștri, în scurtă vreme fundațiunea va putea ajunge la minimul sumei — 50,000 cor. recerută de literele fundaționale, pentru ca să-și poată începe activitatea și astfel să devină cât mai curând un rasim pentru ziariștii noștri. — Și prilejuri pentru a ne putea da concursul la augmentarea cât mai grabnică a fundațiunii, avem destule, numai interesul și bunăvoința să nu ne lipsască. Serbări, producțiuni și petreceri aranjate în beneficiul fundațiunii pentru ajutorarea ziariștilor noștri sunt tot atât de potrivite și benefice ca și răscumpărările de diferite evenimente familiare și fadatorii sociale. Inceputul trebuie făcut numai, și modestele contribuiri de acest fel vor deveni cel mai fecund izvor pentru augmentarea atât de dorită a fundațiunii noastre.

Se poate însă — și avem mare nădejde — că între noi se vor găsi și bărbați de inimă, cari să se decidă a face și donațiuni mai mari pe seama fundațiunii noastre. În asemenea cazuri, administrarea și ținerea în evidență a astorfel de donațiuni se face în așa mod, încât ele — deși vor face parte din averea fundațională — se vor arăta totdeauna separat, și aceasta ca un tribut de recunoștință pentru aceia, cari în chipul acesta vor contribui la augmentarea acestei fundațiuni. E un sistem acesta, care se practică și în alte părți și care deci va putea fi de folos și fundațiunii noastre.

Adresând aceste cuvinte publicului nostru românesc, ne place a crede că ele vor afla răsunet în inimile tuturor, și că augmentarea fundațiunii noastre va urma în măsură, în care o reclamă necesitatea cea mare, pentru care s'a înființat.

În această speranță, rugăm ca orice contribuție să se trimită la banca „Ardeleană” din Orăștie (Szászváros), care administrează averea fundațională, și orice informații și informațiuni cu privire la fundațiunea și augmentarea ei să se ceară dela secretarul Epitropiei, domnul Ioan I. Lăpădaru, director al „Băncii generale de asigurare” din Sibiu — Negyzszenben.

Dat în Sibiu, la 8 April 1912.

Epitropia fundațiunii
pentru ajutorarea ziariștilor români
din Ungaria.

Din România.

Crisă ministerială. Mercuri guvernul presidat de dl P. P. Carp și-a înaintat demisia, iar Maiestatea Sa, Regele Carol, a încredințat cu formarea noului cabinet pe dl Titu Maiorescu, până aci ministru de externe. Noul guvern a fost compus încă Mercuri astfel: Titu Maiorescu, președinte de consiliu și ministru de externe, C. C. Arion, ministru de interne, și ad interim la culte și instrucție publică, Teodor Rosetti, ministru de finanțe, general Argelotianu, ministru de războiu, E. Pangratti, ministru de lucrări publice, I. Lahovari, ministru de domenii, M. Cantacuzino, ministru de justiție și I. Nenilescu, ministru de industrie. Au eșit deci din ministeriu domnii P. P. Carp, Marghiloman, Filipescu și Delavrancea.

NOUTĂȚI.

Conferențe publice. Din prilejul sinoadelor eparhiale ale bisericii gr.ort. române se vor ține în Sibiu, Arad și Caransebeș conferențe publice, în folosul fundațiunii pentru ajutorarea ziariștilor români din Ungaria. În Sibiu conferența o va ține domnul Dr. Ioan Lupaș, protopresbiterul Seliștei.

Logodnă în casa domnitoare. Maiestatea Sa Monarhul a plecat Duminecă după amiază cu tren separat la Walsee, unde locuiește familia arhiducelui Francisc Salvator. Maiestatea Sa cu ocazia aceasta a vizitat la fidațarea nepotei sale Elisabeta Francisca, fiica arhiducesei Maria Valeria, cu contele George Waldburg, locotenent de dragoni. Mirele își trage originea dintr-o familie princieră germană și servește la regimentul al 11-lea de dragoni în Tarnopol.

Distincție. Contele Paar, cu prilejul jubileului de 25 ani, ca prim adiutant al Maiestății Sale, a primit din partea savanului o medalie de aur, pe care este gravată figura contelui cu o inscripție.

Societatea de lectură „Andrei Șaguna” secția pedagogică dela sem. „Andrei” la ședința publică, ce-o va ține în 1/14 Aprilie în sala festivă a Muzeului „Asociațiunii”, va executa următorul program: 1. Deschiderea ședinței prin prezidențialul Societății, Dr. Vasile Stam, profesor seminarial. 2. Impăratea cerească, melodie bisericească din Bănat, pentru cor de bărbați, de N. Popovici. 3. Factorii educației discutate de George Clinciu, elev în cursul al IV-lea pedagogic. 4. Imn la centenarul seminarului „Andrei”, cor de bărbați, text de I. Teulescu, muzică de T. Popovici. 5. Din clipa morții, năvel de Nicolae Olteanu, elev în cursul al IV-lea pedagogic. 6. Doina, pentru solo de bariton și cor de bărbați, text de M. Eminescu, muzică de T. Popovici. 7. Cătră pace... de P. Cerna, declamată de Vasile Voicu, elev în cursul al II-lea pedagogic. 8. Cântecul scrii, cor de bărbați, de L. Gastinel. — Inceputul la 5 ore după amiază.

Avansamentul din Mai. Zitarul vieneț Zeit, de obicei bine informat, scrie că avansările din Mai ale armatei noastre vor fi foarte favorabile. Cu acest prilej se vor face și primele avansări la noul grad militar de locotenent-maior.

Agenturi poștale. Cu ziua de 16 Aprilie n. își vor începe activitatea două agenturi nouă poștale, și anume: în Căsoțgară și Roșia-gară, amândouă în comitatul Sibului.

Dr. Dr. Alexandru Dobrescu, med. univ. și dentist s'a reîntors și și-a început practica în Sibiu, piața mare Nr. 11.

Palatul presei. Sindicatul ziariștilor din Baourești dispune până acum de un fond de 60 mii lei, destinat pentru clădirea palatului presei. Cu scop de a completa cheltuelile de construcție, care va costa cam 200 mii de lei, s'a hotărât să se organizeze mari serbări populare în parcul Carol I. Serbările se vor ține în zilele de 11, 12 și 13 mai v. a. c. O comisiune va întocmi programul acestor festivități.

Sfârșitul marelui greve. Din Londra vine în sfârșit știrea, că marea grevă a minerilor a încetat, și că munca va fi reluată în săptămâna aceasta. — Dăunele pricinuite de grevă sunt enorme. Muncitorii au pierdut, ca plată, suma de peste 200 milioane coroane. Sunt, firește, uriașe și pierderile proprietăților de mine și ale acționarilor.

Bandiți în automobil. În urma acțiunii energice dezvoltate de poliția franceză, câțiva membri ai bandei auto-nobiliste, cari au săvârșit omoruri și în Belgia, au fost prinși și arestați. Urmărirea însă nu este în stare a pune capăt fărâdelegilor bandei, care din răsbunare a pus mâna luni, a doua zi de Paști, pe un polițist și i-a zdrobit capul. Apași apoi sunt sprijiniți de numeroși anarhiști, în locuințele cărora se adăpostesc zile întregi.

Stiri din Bucovina. Începând cu ziua de 20 Aprilie n. o trupă de actori baourești va da o serie de reprezentații de opere moderne și mai multe matinee în Cernăuți. Trupa este condusă de Al. Băreșnescu, are orchestră proprie și se compune cu totul din 80 de persoane. — În 21 Aprilie n. inginerul Aurel Vlaicu va face în capitala Bucovinei o ascensiune cu aeroplanul său la hipodromul de lângă spitalul țării. Dl Vlaicu a fost zilele trecute la Cernăuți pentru a cerceta terenul și a-și espune aparatul spre vedere publică.

Un nou comitat? Din Zenta se anunță, că în timpul cel mai scurt se va organiza un nou comitat, și anume al Seghedinului. Noul comitat se va alcătui din părți late dela comitatele Băco-Bodrog, Torontal, Pesta și Ciongrad. Orașul Zenta va fi înzestrat cu dreptul de municipiu, și împreună cu Seghedinul va avea un comite suprem comun. Proiectul de lege, cu privire la schimbările amintite, va fi înaintat cât de curând camerei deputaților.

Gimnazii pentru fete. În ministerul de instrucțiune publică se planuește, ca începând cu Septembrie a. c. să se deschidă trei gimnazii de fete: în Oluj, Pajon și Seghedin, în legătură cu școlile superioare de fete din aceste orașe.

Nonorocirea unui medic. Specialistul în boale de gât, Dr. Egmont Baumgarten din Budapesta, a operat zilele acestea poplul larinxului unei fete. În cursul operațiunii, bolnava din întâmplare a mușcat pe operator la un deget. Deși medical și-a îngrijit rana, totuși în urma invenării de sânge, după câteva zile a încetat din viață.

Leac băbesc. Femea Molnár István, dintr-o comună aproape de Giule, avea să îngrijească de un băieț de trei ani, primit dela exilul orașului. Copilul a căpătat o boală de piele, pentru care medicul comunal i a ordonat un medicament. Femea Molnár însă, la sfatul unei babe din vecini, a vârat băiețul în cuptorul de pâine, care era tocmai ferbinte, și a închis ușa cuptorului. De durere băiețul a început a sberia cu din gura gârlui; — dar când l-au scos din cuptor, era atât de ars, încât după câteva minute a murit. Impotriva femeii s'a pornit cercetare.

La fondul Episcopul Nicolae Popea pentru masa învățăcelilor meseriași al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, au mai dăruit: George Ittu, parch (Vale), soția sa Ana n. Stirimin și fiul lor Aurel 1 cor.; Petru Sămărgheanu, paroh (Căcoerdearom), soția sa Maria n. Moldovan și copiii lor Iulia, Emil, Aurel, Eugenie, Silvius, Emilia și Petru cor. 1.80; Costică Platoș, sodal croitor, 20 bani și Vic. Tordășianu, președinte, 10 bani; la legatul Dr. Ion Borela al acestui fond pentru ajutorarea copiilor din Săliște aplicați la meserii, au mai dăruit: Emil Sardu, inginer de căi ferate, Dr. Ioan Rațiu, prof. (Blaj) și Dr. Ioan Mușiu, cand. de adv. câte 2 cor., Popovici Mondoc, inv. (Sebeșul super.), 40 bani și Gavril Precup, prof. (Baj) 1 cor., iar la legatul Victor Petrișor, dna Ana Petrișor n. Opresanu (Vestem) rata a 3-ia cor. 20 și următorii economi, reîntorși din America: George Hurubeanu (Vestem) și Ilie Toader (Mohu), câte 1 cor. și Petru Gliga (Fefeldea), 20 bani.

Teatru.

Sâmbătă, 13 Aprilie, opera „Martha”, cu cele mai bune puteri ale societății de operă a dlui Leo Bauer, iar Duminecă „Hoffmanns-Erzählungen”, pentru a doua oră.

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Preaveneratul Consistor Arhidiecezan, se publică licitațiune minuendă, pentru a se da în întreprindere edificarea bisericii gr.-or. din Șugag, protopopiatul Sebeșului.

Licitațiunea se va ține la 8/21 Aprilie a. c. în școala gr.-or. din Șugag — la 11 oare a. m.

Prețul de strigare este de 46.000 Cor. în care însă e cuprins și lemnul brut — pe care îl dă biserica — și prețul căruia se va deduce din prețul strigării cu ocaziunea licitației după ce se va satori în înțelegere cu licitanții.

Pe lângă lemnul brut, mai dă biserica și următorul material care însă nu e cuprins în prețul strigării.

Anume:

1. Prundiș depus în figuri regulate M.³ 200.
2. Năsip aspru ales de petri M.³ 370
3. Năsip spălat și cernut M.³ 50.
4. Piatra bru'ă M.³ 985 și
5. Cărămida Mii 140.

Supraveghierea și conducerea lucrărilor pentru procurarea acestor materiale — îl privește pe întreprinzător, precum și punerea la dispoziția epitropiei bis. a uneltelor necesare la cernerea năsipului.

Licitanții sunt datori a depune 10% vald în bani gata sau în hârtii de valoare. Comitetul parohial însă poate admite și licitanți pentru cari în lipsă de vadiu — girează persoane cunoscute, cu avere și demne de toată încrederea.

Licitanții pot fi numai persoane cualificate și probate în aceasta meserie.

Comitetul își rezervă dreptul, de a da în întreprindere zidirea aceluia dintre mirus oferenti, în care va avea mai multă încredere.

Planul și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial din Șugag.

Reflecții nu au dreptul de a pretinde nici un fel de spese ori diurne pentru câștigarea informațiilor mai de aproape la fața locului, — precum nici pentru participarea la licitațiune.

(102) 1-3.

Șugag, la 24 Martie 1912 st. v.

Pentru comitetul parohial:

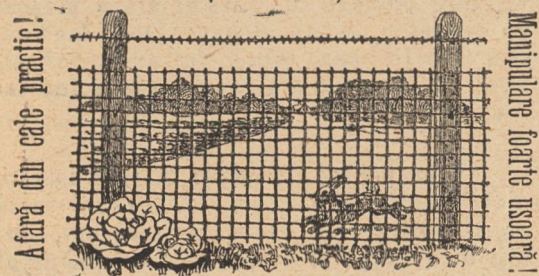
George Perian
paroh-șef.

Nicolae Bogdan
epitrop 1.

Garduri colosal de ieftine!

Invențiune senzațională.

Nenumărate scrisori de recunoștință dovedesc perfecțiunea neintre- Impletituri-Hungaria. Se face nu- cută a patent. mai din sâr- mă suflată de zinc.

Prețul per metru quadrat 80 bani și mai mult. A se comanda la singurul fabricant:

Alexandru Haidekker Fabrică de gra- tii, impletituri și gard. de sâr- mă.

Budapest VIII. Üllői-ut 48/82.

Serviciu ieftin, prompt și conștientos.

Catalog ilustrat gratuit și franco.

(32) 8-10

Spre binevoitoare atențiune.

Am onoare a aduce la cunoștința Onor. public, ca măiestru de zidar și acoperitor de căsi cu țiglă sunt în plăcuta poziție a primi și efectui orice lucrări ce cad în branșa aceasta.

Pentru binevoitorul sprijin ră- mân cu toată stima

Ferenczi Iles

măiestru de zidar și aco- peritor de căsi cu țigle.

Sibiu

Kirchengasse Numărul 16.

(101) 1-2

Birou de informații.

Cunoscând multe lipsuri ale pu- blicului românesc din provincie, m'am hotărât să deschid în **Budapesta birou de informații** și

Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministere și la alte foruri, orice informații comerciale și în gene- ral în orice cauză dau în răstimp de 2-3 zile ori și cui, rezolvând toate che- stiile în modul cel mai cinstit.

Urgitez rezolvirea petițiilor. Vor- besc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comer- ciale și comande.

Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară

L. Olariu,

Budapest, Lajos-utca 141 III/19.

(73) 5-5

Aceea prin **Coloman de Földes**, farmacist în **Arad** fabricata

„CREMA-MARGIT“

e cea mai bună pomadă de obraz, care în 2-3 zile înfrumusează și întinereste obrazi.

Crema-Margit singurul mijloc contra lănturilor, pete de ficat, spuzelor, mitter, crețelor etc.

Crema-Margit e un mijloc neîntreut contra spuzătură pielii, buburitelor, mânilor roșii, arsură de soare a obrazelor.

a) (85) 2 8

Crema-Margit reduce efect miraculos ce constă în aceea, că fiind unsă pe obraz, are imediat efectul dorit, și în restimp de 2-3 zile curăță obrazi de lănturi și de pete de ficat.

Crema-Margit e total nestricăcioasă și fără unsoare, obrazi nu scilepesc de ea, și deci se poate folosi și ziua. Prețul Cremei Margit a lui Földes un borcanel mare 2 cor, unul mic 1 cor.

Poudra Margit albă, rosa sau crem, Cor. 1-20.

Săpunul Margit bucata 70 fl.

Veritabil e numai dacă fiecare cutie e cu in- scripția:

Gutori Földes Kelemen,

farmacist în ARAD.

Contra imitațiilor să Vă feriți!

Pictorul D. N. Cabadaieff

cu studii academice și în deosebi specializat în pictura bisericească după ce a pictat aici în Ardeal câteva biserici în mod artistic, s'a așezat în comuna Selște, comitatul Sibiiului, unde primește comenzi, relativ la pictura bi- sericească, adică: Iconostase, steaguri, epi- tafii, icoane singuratic, și întreaga biserică.

Doritorii au a se adresa la:

D. N. Cabadaieff

(383) 28-

strada Valea

Szelistye—Szebenmegye.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88-89

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Ferencz-körut 29

Consultațiuni dela orele 8-9 a. m. și 4-5 p. m.

[448] 58- Director-șef

Dr. Cosmutza.

Papier à Cigarettes

PARIS

se capătă în toate tutungeriile.

124 b) 21-

Oroloage

de toate soiurile sunt bune și ieftine la

Stefan I. Roth,

orologier în Sibiu

Strada Măcelarilor Nr. 36.

(98) 2-6

Bănci de școală

se pregătesc în diferite sisteme, pe deplin corăspunzătoare, conform re- cerințelor igienice. Modelele se pot vedea în fabrica pentru bănci de școală a lui

Wilhelm Connerth

Sibiu, Strada Gușteriții 53.

Căști, ul cel mai mare ev. Un milion m

Anunț de noroc!

Căștigurile le garan- tează statul.

Invitare la participarea Șanzelor de câștig

garantate de statul Hamburg a marelui loteril de bani în care

13 mil. 731,000 mărci

cu siguranță trebuie câștigate!

Conform noiei decisiuni a înaltului guvern, aceasta loterie s'a îmbunătățit prin urcarea capitalului, prin ce în mediu aproape toate câștigurile sa urcat cu circa 40% în proporție de până acuma; așa, că nici o loterie din lume nu oferă șanșe atât de splendide.

Căștigul cel mai mare într'un caz foarte norocos până acuma

600,000 mărci

sa urcat la

Un milion mărci.

Căștigurile principale următoare vor fi:

Mărci 900,000	Mărci 305,000
" 890,000	" 303,000
" 880,000	" 302,000
" 870,000	" 301,000
" 860,000	" 300,000
" 850,000	" 200,000
" 840,000	" 100,000
" 830,000	" 90,000
" 820,000	" 80,000
" 810,000	" 70,000

precum și mai multe câștiguri de 60,000, 50,000, 40,000, 30,000, 20,000, 10,000 mărci, ș. a. m. d.

În total conține loteria 100,000 losuri, din cari 56,028 numeri, — deci mai mult ca jumătate, — se vor sorta cu siguranță, succe- sive în cursul celor 7 clase.

Prețul oficios al lozarilor cl. I. sunt:

Loz întreg M. 10 (K 12).	Jumăt. de loz M. 5 (K 6).	Șiert de loz M. 250 (K 3-)
--------------------------	---------------------------	----------------------------

Planul oficios de tragere provăzut cu em- blema statului, din care se văd depunerile pen- tru următoarele clase, precum și lista exactă a câștigurilor, le trimite la cerere înainte gra- tis și franco.

Fiecare participant primește după tragere lista oficioasă de tragere.

Căștigurile se solvesc prompt pe garanția statului. Totodată rog comande cel mult până în

3 Maiu.

Samuel Heckscher senr.

Casă de bancă în Hamburg 1013.

A se rupe aci.

Cupon de com. către Dl Samuel Heckscher senr. Casă de bancă, Hamburg 1013.

Trimiteți-mi { un loz întreg à M. 10 — (K 12-)
" de jum. à M. 5 — (K 6-)
" șiert de loz à M. 250 (K 3-)

Adresa:

Suma o primiți alăturat { Prin mandat postal { Ce nu corespunde a
Ridicați-o prin ramburs { se șterge.

(100) 1-16

REVERENZI!

Premiat:

Expoziția internațională de modă, Paris 1911: Grand Prix și m. de aur.

La „Croitoria Universală“ I. PETRASCU

Sibiu, strada Cisnădiei 30. — Telefon Nr. 172.

Bogat asortată cu cele mai bune și fine stoffe se primesc și execută

Reverenzi pentru on. preoți

în cele mai bune condițiuni. — Croială modernă. — Serviciu solid și grabnic. —

Pentru lucru se garantează. — Prețuri moderate.

(472) 7-

Spriginiți industria română.

Premiat:

Expoziția univer. ală din Roma 1911: Grand premiu și med. de aur.